

In Memoriam Jan Roëde (1914 – 2007)

Een geschilderd universum, waarin onschuld overheerste

DOOR ROOS VAN PUT

Hoewel hij gewenst was bij vele stromingen, is de 30 mei overleden kunstenaar Jan Roëde altijd een eenling gebleven. In zijn kunst waren kenmerken aanwezig waarmee bijvoorbeeld Cobrakunstenaars zich op de internationale kunstkaart zetten. Spontaniteit, het experiment, inspiratie in de kindertekening en in primitieve kunst waren ook aanwezig in de kunst van Roëde. Maar waar een tijdgenoot als Karel Appel nadrukkelijk het rauw expressieve de boventoon liet voeren en waar Eugène Brands fascinatie vond binnen het spirituele, koos Roëde juist voor verstillig.

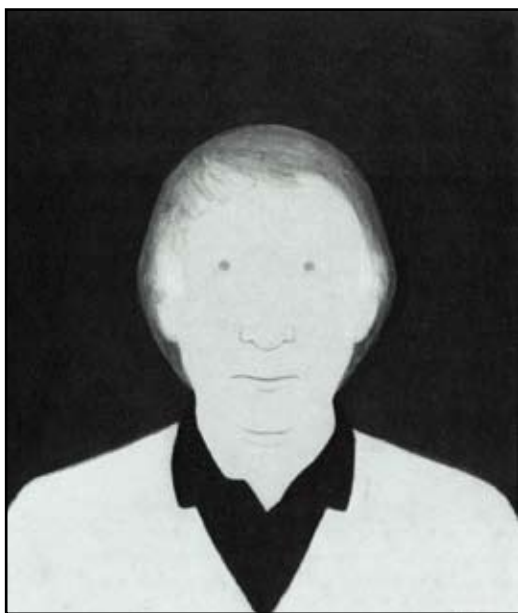
Eenzame figuurtjes tegen een zacht groene hemel, feeëriek taferelen van fladderende vlinders en donzige insecten in een geel/oranje setting.

Roëde wist met een simpele beeldtaal en poëtisch kleurgebruik het gevoel van een wereld op te roepen waarin je je veilig waande. Een geschilderd universum waar onschuld en misschien wel aandoenlijke naïviteit overheerste.

Wellicht is dat de succesformule voor zijn kunst geweest, want hij oogstte grote bewondering bij veel kunstliefhebbers. In talrijke Haagse huiskamers hangt tenslotte 'een Roëde'. Organiseerde Veilinghuis Glerum een veiling van Haagse kunstenaars, ging er vrijwel altijd een werk van Roëde onder de hamer. Hoewel hij een van de bekendste Haagse kunstenaars was, zijn de prijzen voor zijn kunst toch nooit echt de pan uit gerezen. Een schilderij van 46,5 bij 56 centimeter werd afgelopen januari bij Christies nog geschat op tussen de 3000 en 5000 euro.

Jan Roëde werd geboren in Groningen, maar vertoefde het grootste deel van zijn leven in Den Haag. Waar hij overigens een tijd lang in het prachtige

ste atelier ooit heeft kunnen werken, dat was namelijk gelegen in Clingendael. Hij volgde zijn opleiding aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag. In de Residentie was hij lid van Pulchri, de Haagse Kunstkring en van de Posthoorngroep – waartoe onder anderen Willem Hussem, Hans van der Lek en Gerard Verdijk worden gerekend. Roëde heette eigenlijk Roede, maar veranderde zijn naam na een verblijf in Parijs (1948). Naast beeldend kunstenaar was hij ook dichter en schrijver. Daarnaast maakte hij kostuums en glasobjecten. Een alleskunner, maar zijn grote bekendheid kreeg hij toch door zijn schilderkunst. Jan Roëde was gefascineerd door de Boeddhistische Zen-filosofie. Het is onmogelijk om een hele filosofie in een paar woorden toe te lichten in relatie tot een heel kunstenaars oeuvre, maar kort gezegd kwam het er op neer dat Roëde inspiratie vond in het naturalisme, in het eenvoudige 'intuïtieve zijn'. Kijk naar zijn tekeningen en je ziet precies wat hij zo aantrekkelijk vond binnen die levensleer.

Jan Roëde, zelfportret 1989.